

P

Pénzkezelés, pénzügyek

Vedd a kezvedbe a pénzügyeid irányítását, minnél korábban, annál jobb! Ha elkezded, rá fogsz jönni, hogy nem is olyan bonyolult és amit ennek során megtanulsz, megváltoztatja az életedet - **sokkal önállóbban fogsz gondolkodni.**

A pénz nem boldogít, de azért ahhoz, hogy a mai világban már természetesnek tűnő lehetőségeket, a szabadságot TE is elérd, nem hátrány. Azt mondják, hogy aki szegény, annak kell a legjobban odafigyelnie a pénzére, a gazdagok már megengedhetik maguknak, hogy ne ezzel foglalkozzanak (de akkor lehet hogy nem sokáig lesznek gazdagok!). Mindenesetre már kevés pénzzel is érdemes gazdálkodni, pár tíz ezer forinttal elkezdheted, nem csak az elérhető kamat a cél, hanem a bankügyek elsajátítása.

Kezdjük az alapoknál. Ahhoz, hogy valaki kézbe vegye a pénzügyei intézését, nem egy perselyre van szüksége, hanem a technika által biztosított legújabb lehetőségeket érdemes megragadnia. Ezért azt javasoljuk, hogy nyiss egy bankszámlát, ehhez a TE igényeid figyelembevételével kialakított számlatípusok közül választhatsz vagy a szüleid nevében és segítségével nyitsz egy számlát bármelyik bankban és a kapcsolódó bankkártya segítségével tudsz pénzhez jutni, vásárolni. Ha internetes számlakapcsolatot is kialakítasz, akkor minden megtehetsz a számládon (átutalás, betétlekötés, stb). A zsebpénzed a számlán kamatozik, azt a pénzt, amihez hónapokig nem akarsz nyúlni magasabb kamaton lekötetheted.

A mobiltelefonod kijelzi, ha pénzmozgás történik a számládon (pl. pénzfelvétel, vásárlás).

A lakossági számlanyitás rejtelmeiről

Ha magánszemélyként számlát szeretne nyitni, akkor először az alábbi kérdéseket kell feltennie magának -azután ha végiggondolta és eldöntötte mit szeretne- a banki ügyintézőnek:

Mire fogja használni a számlát?

- átutalásokra (rezsi számlák kifizetése)
- deviza számlát is használna
- betét lekötésére (Bárhol megteheti, ne ragadjon le egy banknál. Nézze meg azonban a költségeket, ne legyen több banknál költséges számlája)
- hitel felvételére (ekkor a hitelfeltételek legyenek a meghatározóak a döntésnél)
- kapcsolódjon hozzá bankkártya (a bankok szinte hozzánk vágják a bankkártyát)
- értékpapír ügyletek (állampapír vásárlás, tőzsdézés)

Mennyi pénze van, milyen a mozgástere?

Jómódú ember exkluzív bankot válasszon, ez esetben magasabbak a költségek, azonban magasabb a szolgáltatás színvonala is. Kimondottan számára kifejlesztett termékekkel is találkozni fog (pl. befektetési tanácsadás, jobb devizaműveletek, egyedi ügyintézői kapcsolat, stb). Akinek többrétű és magasabb színvonalú szolgáltatásra van igénye, az esetleg több bankot is igénybe vehet, melyik miben erősebb, azt a szolgáltatást ott kell kérni.

Aki a havi jövedelméből él és nincsenek tartalékai, annak a havi rendszeres utalásokon kívül kártya és hitel lehetőségeket kell figyelembevennie. Ha hitele van/lesz érdemes egy bankban intézni minden ügyét.

Elektronikus vagy hagyományos számla legyen?

Feltételezve, hogy rendelkezik a megfelelő számítógéppel és ismeretekkel megpróbálkozhat internetes és házibankos kapcsolat kialakításával. Ez esetben a díjtételek kedvezőbbek, azonban a rendszerek mai fejlettsége mellett még számolni kell a magas telefonköltséggel, az időnkénti bankbajárással és azzal is, hogy a szigorú szabályok betartása mellett is a számla jobban ki van téve a különböző csalásoknak, bűnözői próbálkozásoknak. A jövő mindenképpen az internetes bankolás lesz, de ma még csak a kezdeteknél tartunk.

Ha nem akarunk hosszabb elemzésbe fogni, röviden az alábbi tanácsot lehetne adni:

- kérjen általános tájékoztatást, otthon nézze át a kapott kondíciókat. Kezdje a nagyobb költségek elemzésével (hitelfeltételek, Teljes Hiteldíj Mutató (THM), számlavezetés éves költsége, bankkártya) Az utóbbi időben egyre inkább a rendkívüli és ritkán felmerülő költségeknél vannak a nagyobb eltérések a bankok kondíciói között.
- a havi kivonatokat nézze át, ha nem ért valamit kérdezze meg
- ha nagyon rossz tapasztalatai vannak, akkor váltson bankot, ma már ez nem olyan nagy ügy mint régebben volt, pl. nem kell a szolgáltatókat végigjárni.
- ha talál egy jó banki ügyintézőt az kincset ér, ragaszkodjon hozzá
- ha gyakori a készpénz ügylete, esetleg nagyobb értékben, akkor nagy jelentősége van a diszkréciónak (ne lássa senki mennyi pénzzel járunk-kelek). Ha sokat utazik kérdezze meg, hogy milyen fiókhálózata van a banknak és online kapcsolat van-e közöttük, lehet-e minden szükséges szolgáltatást igénybevenni az összes fiókban.
- a gyermekünknek, élettársunknak legyen saját számlája vagy legalább társkártyája, nekik is természetes igényük ma már a függetlenség a pénzügyekben (lásd Fiataloknak szóló ismertetésünket)
- olvassa el a bankkártyával és hitelezéssel kapcsolatos Bankiskola elemzéseket is

Trükkös banki hitelek

THM: nulla százalék. A kecségető kiírás egyre gyakrabban tűnik fel a hazai üzletekben, elsősorban is a háztartásigép- és a szórakoztatóelektronikai osztályokon. A jelentését mindenki ismeri: nullaszázalékos teljeshiteldíj-mutató, azaz a kölcsön felvétele nem kerül semmibe. Elvileg. Gyakorlatilag azonban - figyelmeztetnek a szakértők - akár tetemes költségek is társulhatnak ezekhez a konstrukciókhoz.

Az egyes számú csapda, hogy a THM (amelynek számítását törvény szabályozza) **csak a hitelfolyósításig megfizetendő díjakat foglalja magába**. Az esetleges késedelmi kamatot, illetve az előtörlesztési, átutalási, hitelfedezeti életbiztosítási, valamint garanciaadíjat viszont értelemszerűen nem. Utóbbiak többnyire csak a szerződésből derülnek ki, azt azonban az átlagos magyar hitelfelvevő vajmi ritkán olvassa el figyelmesen.

A kettes számú csapda, hogy **a díjak és a kamatok gyakran magába az árba épülnek be**. A nullaszázalékos konstrukciók többnyire a kereskedők és a bankok közötti megállapodások eredményei. A kereskedő átvállalja a díjakat és a kamatokat, hogy forgalmát vagy piaci pozícióját erősítse, de a költségeként megjelenő tételeket a fogyasztói árban érvényesíti. A hitelfelvevő valóban nem fizet díjat és kamatot, ám cserébe drágábban jut hozzá a termékhez.

Gyakori, a nem nulla százalékos konstrukciókra jellemző technika, hogy a finanszírozók az előre fizetendő és a futamidő alatt esedékes költségekkel "játszanak". Az előbbiek közé tartozik a hitelbírálati díj, a kezelési költség és az előre levont kamat, az utóbbi kategóriába pedig a kamat és az éves kezelési díj.

Ennek megfelelően ha például egy a piaci átlagnál jóval kedvezőbb kamatozású hitellel találkozunk, biztosak lehetünk abban, hogy a kölcsön összegét a finanszírozó maximálja, és az arra vetített kamat teljes összegét egy magas, előre fizetendő kezelési költségben fizetteti meg velünk.

Hüvelykujjszabályként elmondható, hibái ellenére jó kiindulási pont a THM: ha számottevően alacsonyabb egy konstrukció esetében, mint a piaci átlag, **nem árt gyanakodni**. Ilyenkor a legfontosabb lépés, hogy tüzetesen átolvassuk a szerződést, és megkeressük az esetleges buktatókat.

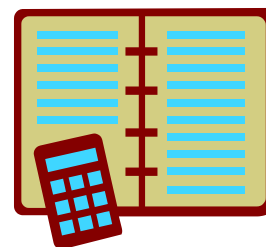
A szerződés elolvasása amúgy is melegen ajánlott, hiszen olyanokat tudhatunk meg belőle, mint a törlesztés időpontja és a késedelmi kamat mértéke. A bankok ugyanis esetenként szándékosan jelölik meg a törlesztés időpontjának a hó végét, hiszen így a legtöbb esetben a hó elején érkező fizetés és a fizetési határidő között eltelt napokra (feltéve persze, hogy a családi kasszában nincsen tartalék) borsos késedelmi kamatot számolhatnak fel. Végezetül nem árt észben tartani: azok az ügyfelek, akik vélt vagy valós sérelmük esetén a bankokkal nem tudnak megegyezni, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez vagy a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez fordulhatnak.

Amit a személyi hitelről tudni kell

A nagybankok sorra jelennek meg új termékekkel, a korábbi forint alapú hitelek mellett divat a deviza alapú személyi hitel. (Jelenleg még csak 14% a devizahitelek aránya.)

A bekövetkezett változások hatására gyorsabbá és egyszerűbbé vált a hitel igénylése, a reklámok szerint már kezesre sincs szükség, ezért egyre többen szeretnék a csoda részeseivé válni. A hitel bármilyen célra felvehető, csak egy telefonszámot kell felhívni, és mindent megtudhatunk. Az igénylés feltételeinek a korábbiaknál most könnyebb megfelelni, pár nap alatt döntést is hoz a bank. Azonban ez a gyorsaság nem jelenti azt, hogy a hitelt meg is kapjuk.

Az OTP-nél előnyt élveznek azok az ügyfelek, akik már régóta számlát vezetnek a banknál és havi jövedelmük is erre a számlára érkezik. A bankok a jelentős kockázatot (nincs ingatlan biztosíték) egy kifinomult szűrő használatával igyekeznek csökkenteni. (Milyen egzisztenciával rendelkezik az ügyfél? Vagyona, munkahelye, életkörülményei alapján, valamint a korábbi pénzügyei során tanúsított fizetési morál alapján döntenek.) Az igénylés feltételei lazábbak, viszont **nagyon magas az elutasított kérelmek aránya**.

A személyi hitel igénylésének feltételei, szükséges dokumentumok

Kisebbségek vannak a bankok között, de a jellemző elvárás az alábbi:

- életkor 21-65. között
- személyi igazolvány, Lakcímkártya, adókártya
- min. 60 eFt/hó nettó jövedelem
- min 3 hónapos, (12 hónapos) munkaviszony
- két havi számlakivonat
- vezetékes telefon (nem mindenhol követelmény)
- legalább 1 éves (van ahol 3 hónapos), folyamatos munkaviszony
- munkáltatói jövedelemigazolás
- bankszámlakivonat, jövedelem bankszámlára történő irányítása
- 1,5 MFt felett közjegyzői nyilatkozat

Biztosítékok:

Van olyan bank (Inter-Európa), ahol (fából vaskarika) csak ingatlan biztosíték mellett adnak személyi hitelt. Elégé elterjedt megoldás a hitelfedezeti életbiztosítás (K&H, Citibank, Erste), nagyobb összeg folyósítása esetén kezesre is szükségünk lesz. Általában büntetik (magasabb költségek) a másik bankban vezetett számláról történő törlesztést és kérnek inkasszós jogot az adott bankszámlára.

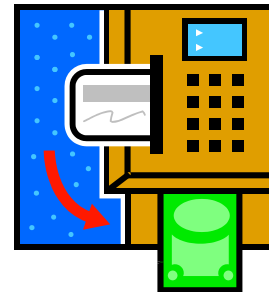
Bankkártya típusok

betéti kártya

Bankszámlához kapcsolódó, készpénzfelvételre és vásárlásra (általában) egyaránt alkalmas fizetési kártya. A kártya birtokosa kizárólag számlaegyenlege erejéig vehet fel készpénzt, illetve költhet, és minden egyes művelet összegével automatikusan megterhelik bankszámláját.

credit kártya (hitel kártya)

A kártyabirtokos és a bank közötti szerződésben előre meghatározott összegű hitelkerethez kapcsolódó kártya, amellyel az ügyfél kerete erejéig vehet fel készpénzt, illetve vásárolhat. Hónap végén, a kártya birtokosa dönti el, hogy a tranzakciókat tételesen tartalmazó bankéritesítőben meghatározott határidőig teljes egészében kifizeti tartozását vagy csak a szerződésben meghatározott mértékig. A fizetési határidő előtt tartozása kamatmentes, a határidő után fennmaradó kiegyenlített összegre azonban kamatot kell fizetnie. Nem vonatkozik a kamatmentesség a készpénzfelvételi műveletekre, ezek ugyanis a tranzakció keltétől kamatoznak.

terhelési kártya

Ez abban különbözik a hitelkártyától, hogy nem feltétlen állapítanak meg hitelkeretet (de elképzelhető), és hó végén a teljes tartozását ki kell egyenlítenie a kártyabirtokosnak.

Annak függvényében, hogy a kártya mögött milyen számla áll, megkülönböztetünk betéti és hitelkártyákat, forint és devizaalapú kártyákat. Minden kártyához igényelhető társkártya (pl. családtag ezzel velünk közösen használhatja a kártyaszámlát). Betéti számlán mindig megfelelő pénzfedezetnek vagy folyószámlahitel-keretnek kell állnia a kártyahasználat biztosítására.

A **hitelkártya** a külön keretösszeggel erre a célra megnyitott hitelszámla használatával igényelhető. A kártyákat alapvetően az alábbi célokra lehet használni:

vásárlás:

dombornyomású kártyákat mechanikus, lehúzás (papír alapú) környezetben is és elektronikus (POS) környezetben is használhatjuk. Az MNB adatai szerint 1995-ben 3780, 1997-ben már 14.348, majd 2001-ben több mint 22 ezer helyen fogadták el fizetőeszközként a kártyákat (POS terminálok száma)

készpénzfelvétel:

jellemzően ATM berendezésből, de előfordulhat pénztári, postai használat is internetes fizetés: ha nem utánvéttel fizetünk, akkor megadhatjuk a kártyánk adatait és a számlánkról leemelik a pénzt.

külföldi használat (készpénzfelvétel és vásárlás):

egyre elterjedtebb az un. konvertibilis forint alapú kártyák használata. Ez a kártya külföldön is használható. A bármely valutában lebonyolított kártyahasználat elszámolása úgy történik, hogy a kártyatársaság által az adott napra megállapított USD árfolyamon érkezik a bankba a tétel, majd ennek elszámolása a kedvezményes banki középárfolyamon történik az ügyfél forint számlája terhére. Hogyan juthatunk bankkártyához? A bankok többsége számlanyitáskor felajánlja a bankkártya használatát is. Válasszunk igényeinknek megfelelő kártyát.

Ha csak **készpénzfelvételre és belföldi vásárlásra** használjuk elegendő egy olcsóbb kártya (electron, nem dombornyomású), ha külföldön is használni akarjuk, akkor dombornyomású kártyát válasszunk (standard, classic). A kiválasztott kártyát a bank elkészíteti, majd egy titkos kóddal együtt adja át.

Használatkor a kártya hátoldalán lévő aláírás alapján és/vagy a PIN kód alapján azonosítanak bennünket. A kártyákat a rajtuk szereplő lejáratig lehet használni, ezt megelőzően a bank elkészíteti az

új kártyát. Minden kártyának van egy hozzárendelt összege (limit) és egy ügyletszáma (pl. egy nap ennél nagyobb összegben, és többször nem használhatjuk). A limitek igény szerint változtathatóak.

Tanácsok a bankkártya biztonságos használatához:

- A bankkártyát ne tartsa erősen mágneses (elektromos) térben (pl. rádiótelefon, elektromos berendezés)
- vásárláskor a kártyát - ha lehet - ne hagyja pult alatt vagy másik helyiségben "lehúzni", mivel ilyenkor az illetéktelen használat vagy kártyamásolás veszélye fennáll.
- A kártyát és a PIN kódot tartsa külön helyen. (pl. jó ötlet a kód telefonszámként történő rögzítése noteszünkben).
- Interneten történő vásárláskor ne adja meg kártyaadatát ismeretlen cégeknek (ismerősöknek se igazán), mivel teljesen kiszolgáltatja adatait. Egyelőre csak utánvétes vagy internetbankon keresztül történő fizetési módot javasoljuk. (Világszerte átlagosan 50 %-os az internetes vásárlások aránya, hazánkban még csak 10 %, de ez az alacsony forgalomnak köszönhető).
- Amennyiben gyakran, nagyobb értékű vásárlásokra használja a kártyáját, javasoljuk a Mobilbank szolgáltatást, melynek az a lényege, hogy minden kártyahasználatról SMS-ben értesülhet, így haladéktalanul tudomást szerezhet a kártya illetéktelen használatáról.
- Az esetleges kártyaletiltásra előre készüljön fel, legyen önnél a szükséges telefonszám.
- A kártya elvesztése vagy illetéktelen használat észlelése után azonnal cselekedjünk, az idő pénz ebben az esetben (értelemben) is.
- A kártyához napi használati limitet lehet/kell beállítani annak érdekében, hogy az illetéktelen kártyahasználatot megnehezítsük

Takarékoskodjunk!

Igazán használható befektetési tanácsot csak akkor lehet adni valakinek, ha ismerjük az illetőt. Van fogalmunk a családi háttéréről, ismerjük a személyiségét, anyagi helyzetét, terveit. Fontos, hogy mindig legyen tartalék pénzünk váratlan kiadások esetére. A bankok ebben is segítenek.

